

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА

“ 31 ” 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ 31 ” 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ

Святослав ПИЩЕЛЬ

“ 31 ” 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Фінанси галузей економіки»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Іспит (сем.)
Денна	4	7	40	40	5	10	55	150	7
Заочна	4	7-8	8	4	-	-	138	150	8

31.08.2023
[Signature]

Робочу програму складено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування, затвердженої на засіданні Вченої ради Західноукраїнського національного університету, протокол №10 від 24.06.2020 р.

Робочу програму склала доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, к.е.н., доцент Ольга НІПАЛІДІ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол №1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
д.е.н., професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Фінанси, банківська справа та фондовий ринок», протокол № 1 від 30.08. 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП
д-р екон. наук, професор _____ Наталія СПАСІВ

1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ”

1. Опис дисципліни “Фінанси галузей економіки”

Дисципліна – “Фінанси галузей економіки”	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки за фаховим спрямуванням
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування Освітньо-професійна програма – “Фінансовий менеджмент”	Рік підготовки: <i>денна форма</i> – 4; <i>заочна форма</i> – 4 Семестр: <i>денна форма</i> – 7; <i>заочна форма</i> – 7,8
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>денна форма</i> – 40 год.; <i>заочна форма</i> – 8 год. Практичні заняття: <i>денна форма</i> – 40 год.; <i>заочна форма</i> – 4 год.
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: <i>денна форма</i> – 55 год. <i>заочна форма</i> – 138 год. Тренінг, КПЗ– 10 год.;
Тижневих годин: <i>денна форма</i> – 15 год., з них аудиторних – 8 год.		Індивідуальна робота: <i>денна форма</i> – 5 год. Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програму дисципліни “Фінанси галузей економіки” призначено для студентів економічних спеціальностей освітнього рівня бакалавр денної і заочної форм навчання.

Дисципліна “Фінанси галузей економіки” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо організації фінансових відносин підприємств галузей економіки, ефективного застосування базових концепцій, що пояснюють механізми управління ними на практиці.

Головним завданням курсу є оволодіння методологією дослідження фінансів галузей економіки, набуття вмінь критично аналізувати ефективність їх організації з використанням сучасних методик фінансового менеджменту та виокремлювати невирішені проблеми з подальшим обґрунтуванням напрямів їх розв'язання, набуття навиків щодо управління фінансами галузей економіки, формування, розподілу та використання фінансових ресурсів суб'єктами господарювання різних галузей економіки; розуміння кругообігу їх грошових коштів; оптимізації структури капіталу й активів; порядку формування та розподілу фінансового результату; оцінки фінансового стану та рівня конкурентоспроможності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки” студенти повинні:

- ◆ засвоїти зміст та основні напрямки організації фінансів на підприємствах (організаціях) різних галузей економіки та управління ними;
- ◆ ознайомитися з особливостями здійснення фінансово-господарської діяльності на підприємствах галузей економіки;
- ◆ використовувати на практиці основи та методичку планування фінансових результатів діяльності підприємств та управління ними;
- ◆ розуміти відмінності у складі та структурі основних засобів та оборотних активів для підприємств різних галузей економіки;
- ◆ впроваджувати у фінансову практику підприємств новітні методи забезпечення конкурентоспроможності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

– Здатність застосовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансового менеджменту для діагностики фінансового стану підприємств, установ, організацій за видами діяльності, організаційно-правовою приналежністю, формами власності з метою моделювання й прийняття ефективних фінансових рішень.

– Здатність використовувати інноваційні програми і методи фінансового менеджменту в сфері внутрішньофірмового фінансового планування і прогнозування, бюджетування, контролінгу та антикризового фінансового управління при формуванні стратегії розвитку суб'єктів господарювання.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки” є “Митна справа”, “Гроші та кредит”, “Фінансовий менеджмент”, “Публічні фінанси” та “Корпоративні фінанси”.

2.5. Результати навчання.

– Вміння використовувати сучасний методичний інструментарій фінансового менеджменту для діагностики фінансового стану підприємств, установ і організацій за видами діяльності, організаційно-правовою формами власності з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

– Виконувати функціональні обов'язки фінансового менеджера при здійсненні внутрішньофірмового фінансового планування і прогнозування, контролінгу та антикризового фінансового управління при формуванні стратегії розвитку суб'єктів господарювання.

3. Програма дисципліни “Фінанси галузей економіки”.

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади фінансів галузей матеріального виробництва

Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки

Поняття “галузь” і “міжгалузевий комплекс”. Галузева структура економіки.

Галузевий склад виробничої сфери та сфери послуг. Специфіка галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери.

Сутність і форми прояву фінансів підприємств галузей економіки. Функції фінансів підприємств галузей економіки. Зовнішні та внутрішні взаємовідносини фінансів підприємств.

Особливості формування фінансових ресурсів підприємств. Підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві.

Організація фінансів підприємств галузей економіки та управління ними. Передумови ефективного функціонування фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи.

Місце фінансів підприємств галузей економіки в загальній системі фінансів держави та їх роль в формуванні фінансових ресурсів та грошових коштів.

Тема 2. Фінанси промисловості

Галузева структура промислового виробництва.

Особливості фінансів промисловості.

Фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції. Джерела, склад і структура витрат на виробництво і реалізацію продукції. Планування витрат.

Форми і методи фінансування об'єктів соціальної інфраструктури промислових підприємств.

Оборотні активи, їх організація та управління. Особливості формування і структури оборотних активів машинобудівних підприємств.

Фінансовий результат від виробництва товарів промислового характеру.

Оцінка фінансової складової конкурентоспроможності підприємств металургійної галузі.

Фінансові інструменти забезпечення подолання кризи інноваційного розвитку промислових підприємств.

Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства

Особливості відтворення в сільському господарстві: природно-кліматичні та природно-біологічні умови, технологічні фактори соціально-економічні відносини. Їх вплив на фінансові аспекти функціонування галузі.

Планування, облік і калькулювання витрат виробництва сільськогосподарської продукції.

Структура та особливості обігу основного і оборотного капіталу в сільському господарстві. Склад та ефективність використання оборотних коштів сільськогосподарських підприємств.

Формування фінансових результатів підприємств сільського господарства.

Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва.

Напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємств АПК.

Фінанси фермерських господарств. Порядок створення, функціонування та припинення діяльності фермерських господарств в Україні. Результати діяльності фермерських господарств за економічними районами України.

Проблеми фінансування фермерських господарств як форми малого бізнесу. Додатковий фермерський дохід як одне з джерел фінансування розвитку матеріально-технічної бази.

Тема 4. Фінанси транспорту і зв'язку

Основні складові транспортної системи України. Види транспорту. Особливості функціонування підприємств транспортного комплексу.

Специфіка фінансів транспорту. Виробничий процес на транспорті.

Формування власних фінансових ресурсів транспортних підприємств. Компоненти собівартості перевезень: витрати на оплату праці; витрати на утримання транспорту; витрати на паливо

Складові виручки транспортних організацій: доходи від перевезення вантажів і пасажирів; доходи від навантажувально-розвантажувальних операцій; витрати вантажовідправника на страхування вантажу; доходи від митного оформлення вантажів.

Прибуток від основної діяльності транспорту. Види транспортних тарифів.

Формування концептуального підходу до управління витратами підприємств залізничного транспорту.

Управління дебіторською заборгованістю підприємств водного транспорту.

Планування доходів та витрат транспорту.

Особливості організації фінансів підприємства зв'язку та управління ними.

Грошові доходи підприємства зв'язку. Поняття тарифних доходів та їх класифікація.

Економічний склад та класифікація витрат підприємства зв'язку.

Управління прибутком підприємства зв'язку.

Зміст, завдання та методи фінансового планування. Оперативне фінансове планування на підприємствах зв'язку.

Тема 5. Фінанси будівництва

Основні техніко-економічні особливості будівництва та їх відображення в організації фінансів. Фінанси замовника (інвестора) та підрядних організацій.

Склад витрат на будівельно-монтажні роботи і їх вартість.

Оборотні активи будівництва. Планування потреби в оборотних коштах. Норматив оборотних коштів по незавершеному виробництву.

Виручка від реалізації і прибуток і управління ними.

Злиття й поглинання як метод залучення капіталу в будівництво.

Особливості управління фінансами підрядних організацій.

Тема 6. Фінанси торговельних організацій

Специфіка організації фінансів у торгівлі.

Особливості витрат обігу торговельних організацій і їх планування.

Фактори, що впливають на рівень витрат обігу.

ними. Склад і структура основних і оборотних фондів торговельних організацій, управління

Управління кінцевим результатом діяльності торговельних організацій.

Змістовий модуль 2. Специфіка фінансових відносин підприємств невиробничої сфери діяльності

Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства

Поняття житлового господарства, його галузева структура.

Система індикаторів, які характеризують діяльність та рівень розвитку ключових галузей житлового господарства.

Загальні особливості організації фінансів житлово-експлуатаційних підприємств та управління ними.

Поняття житлового фонду, його класифікація за формою власності і функціональним призначенням.

Фізичний і моральний знос житлових будинків, способи його обчислення. Джерела фінансування відновлення (заміщення) об'єктів житлового фонду.

Оборотні кошти підприємств житлового господарства, особливості нормування та джерела фінансування оборотного капіталу.

Склад та порядок планування доходів житлово-експлуатаційних підприємств, управління ними.

Склад і структура експлуатаційних видатків житлового господарства, управління ними.

Обґрунтування доцільності та необхідності інвестування в підприємства житлово-комунального господарства.

Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства

Комунальне господарство та його галузева структура.

Групування підприємств, установ і організацій комунального господарства в залежності від особливостей виробництва і споживання продукції (робіт, послуг).

Основні відмінності в організації фінансів підприємств комунального господарства. Відмінності у складі і структурі основних фондів та особливості їх фінансового відтворення на підприємствах комунального господарства.

Особливості складу, структури та джерел фінансування оборотних коштів комунальних підприємств у порівнянні з іншими галузями економіки.

Види собівартості та класифікація експлуатаційних витрат підприємств комунального обслуговування за різними ознаками.

Порядок планування та особливості калькулювання собівартості в основних підгалузях комунального господарства, управління ними.

Поняття і методика формування економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги.

Порядок планування загальних доходів і виручки від реалізації послуг комунальних підприємств, управління ними.

Повноваження місцевого самоврядування у галузі комунального господарства. Управління й регулювання тарифів на комунальні послуги з боку органів місцевого самоврядування.

Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)

Міський електротранспорт як підгалузь житлово-комунального господарства, його склад.

Специфіка організації фінансів комунальних транспортних підприємств та управління ними.

Відмінності в реалізації принципів здійснення фінансово-господарської діяльності комунальних електротранспортних підприємств.

Склад і структура доходів комунальних транспортних підприємств, управління ними. Планування виручки від реалізації транспортних послуг.

Витрати, пов'язані із експлуатацією міського електротранспорту, їх планування та управління.

Стан розвитку міського електротранспорту в Україні та вдосконалення управління його фінансовим забезпеченням.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Фінанси галузей економіки”

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практич. заняття	Самост. робота	Індиві д. робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки	5	5	5	1	1	Питання, тести
Тема 2. Фінанси промисловості	5	5	5	1	1	Питання, тести
Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства	5	5	5	1	1	Ситуаційні вправи, кейси
Тема 4. Фінанси підприємств транспорту і зв'язку	5	5	5	1	1	Ситуаційні вправи, кейси
Тема 5. Фінанси будівництва	5	5	5	1	1	Ситуаційні вправи, кейси
Тема 6. Фінанси торгівельних організацій	5	5	5	-	1	Ситуаційні вправи, кейси
Змістовий модуль 2						
Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства	4	4	10	-	2	Ситуаційні вправи, кейси
Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства	3	3	10	-	2	Ситуаційні вправи, кейси
Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)	3	3	5	-	1	Питання, кейси
РАЗОМ	40	40	55	5	10	

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практич.заняття	Самост.робота	Індивід.робота
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки	1	-	15	-
Тема 2. Фінанси промисловості	1	1	15	-
Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства	1	1	16	-
Тема 4. Фінанси підприємств транспорту і зв'язку	1	1	16	-
Тема 5. Фінанси будівництва	1	1	16	-
Тема 6. Фінанси торговельних організацій	1	-	16	-
Змістовий модуль 2				
Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства	1	-	15	-
Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства	1	-	15	-
Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)	-	-	14	-
РАЗОМ	8	4	138	-

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади фінансів галузей матеріального виробництва

Практичне заняття 1-3

Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки

Мета полягає в розумінні сутності та форм прояву фінансів підприємств галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

1. Поняття “галузь” і “міжгалузевий комплекс”. Галузева структура економіки.
2. Специфіка галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери.
3. Сутність і форми прояву фінансів підприємств галузей економіки.
4. Організація фінансів підприємств галузей економіки, управління ними.
5. Управління фінансовою діяльністю та зміст фінансової роботи.
6. Місце фінансів підприємств галузей економіки в загальній системі фінансів держави та їх роль в формуванні фінансових ресурсів та грошових коштів.

Практичне заняття 3-5

Тема 2. Фінанси промисловості

Мета полягає у розгляді галузевої структури промислового виробництва та особливостей управління фінансовими відносинами, що опосередковують господарську діяльність на підприємствах галузі.

Питання для обговорення:

1. Галузева структура промислового виробництва.
2. Особливості фінансів промисловості та управління ними.
3. Фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції: джерела, склад і структура витрат. Планування витрат.

4. Форми і методи фінансування об'єктів соціальної інфраструктури промислових підприємств.
5. Оборотні активи, їх організація та управління.
6. Управління фінансовим результатом від виробництва товарів промислового характеру.

Практичне заняття 6-8

Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства

Мета полягає в аналізі особливостей відтворення в сільському господарстві та їх впливу на фінансові аспекти функціонування галузі; порядку створення, функціонування та припинення діяльності фермерських господарств, управління ними.

Питання для обговорення:

1. Особливості відтворення в сільському господарстві та їх вплив на фінансові аспекти функціонування галузі.
2. Планування, облік і калькулювання витрат виробництва сільськогосподарської продукції.
3. Структура та особливості обігу основного і оборотного капіталу в сільському господарстві.
4. Управління формуванням фінансових результатів підприємств сільського господарства.
5. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва.
6. Управління фінансами фермерських господарств: порядок створення, функціонування та припинення діяльності в Україні.
7. Результати діяльності фермерських господарств за економічними районами України.

Практичне заняття 8-10

Тема 4. Фінанси транспорту і зв'язку

Мета полягає в розумінні специфіки формування фінансових відносин на підприємствах транспорту та зв'язку, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

1. Основні складові транспортної системи України. Види транспорту.
2. Специфіка управління фінансами транспорту.
3. Формування власних фінансових ресурсів транспортних підприємств та управління ними. Складові виручки транспортних організацій.
4. Управління прибутком від основної діяльності транспорту. Види транспортних тарифів.
5. Планування доходів та витрат транспорту.
6. Особливості управління фінансами підприємства зв'язку.
7. Грошові доходи підприємства зв'язку. Поняття тарифних доходів та їх класифікація.
8. Економічний склад та класифікація витрат підприємства зв'язку, специфіка управління ними.
9. Управління прибутком підприємства зв'язку.
10. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Оперативне фінансове планування на підприємствах зв'язку.

Практичне заняття 11-13

Тема 5. Фінанси будівництва

Мета полягає в розгляді техніко-економічних особливостей будівництва та їх відображення в організації фінансів, дослідженні особливостей управління фінансами інвестора та підрядника.

Питання для обговорення:

1. Основні техніко-економічні особливості будівництва та їх відображення в організації фінансів. Фінанси замовника (інвестора) та підрядних організацій.
2. Склад витрат на будівельно-монтажні роботи і їх вартість.

3. Оборотні активи будівництва. Планування потреби в оборотних коштах. Норматив оборотних коштів по незавершеному виробництву.
4. Управління виручкою від реалізації і прибутком.
5. Злиття й поглинання як метод залучення капіталу в будівництво.
6. Управління фінансами підрядних організацій.

Практичне заняття 13-15

Тема 6. Фінанси торговельних організацій

Мета полягає в аналізі особливостей і факторів, що впливають на витрати обігу торговельних організацій, та методик їх планування й управління.

Питання для обговорення:

1. Специфіка організації фінансів у торгівлі.
2. Особливості управління витратами обігу торговельних організацій і їх планування.
3. Фактори, що впливають на рівень витрат обігу.
4. Управління складом і структурою основних і оборотних фондів торговельних організацій.
5. Кінцевий результат діяльності торговельних організацій й управління ним.

Змістовий модуль 2. Специфіка фінансових відносин підприємств невиробничої сфери діяльності

Практичне заняття 16-17

Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства

Мета полягає в розумінні специфіки управління фінансовими відносинами підприємств невиробничої сфери діяльності, а саме житлового господарства.

Питання для обговорення:

1. Поняття житлового господарства, його галузева структура.
2. Система індикаторів, які характеризують діяльність та рівень розвитку ключових галузей житлового господарства.
3. Загальні особливості організації фінансів житлово-експлуатаційних підприємств.
4. Поняття житлового фонду, його класифікація за формою власності і функціональним призначенням.
5. Фізичний і моральний знос житлових будинків, способи його обчислення. Джерела фінансування відновлення (заміщення) об'єктів житлового фонду.
6. Оборотні кошти підприємств житлового господарства, особливості нормування та джерела фінансування оборотного капіталу.
7. Управління складом та порядком планування доходів житлово-експлуатаційних підприємств.
8. Склад і структура експлуатаційних видатків житлового господарства та управління ними.
9. Обґрунтування доцільності та необхідності інвестування в підприємства житлово-комунального господарства.

Практичне заняття 18-19

Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства

Мета полягає в розгляді основних відмінностей в організації фінансів комунального та дорожнього транспорту, а також специфіці управління ними.

Питання для обговорення:

1. Комунальне господарство та його галузева структура.
2. Основні відмінності в організації фінансів підприємств комунального господарства.
3. Особливості складу, структури та джерел фінансування оборотних коштів комунальних підприємств у порівнянні з іншими галузями економіки.
4. Види собівартості та класифікація експлуатаційних витрат підприємств комунального обслуговування за різними ознаками.
5. Управління плануванням та особливості калькулювання собівартості в основних підгалузях комунального господарства.
6. Поняття і методика формування економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги.
7. Порядок планування загальних доходів і виручки від реалізації послуг комунальних

підприємств, управління ними.

8. Повноваження місцевого самоврядування у галузі комунального господарства.

Практичне заняття 19-20

Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)

Мета полягає в дослідженні фінансових аспектів функціонування підприємств комунальної форми організації, аналізі та управлінні станом розвитку міського електротранспорту в Україні.

Питання для обговорення:

1. Міський електротранспорт як підгалузь житлово-комунального господарства, його склад, ними.
2. Специфіка організації фінансів комунальних транспортних підприємств, управління
3. Відмінності в реалізації принципів здійснення фінансово-господарської діяльності комунальних електротранспортних підприємств.
4. Склад і структура доходів комунальних транспортних підприємств. Планування й управління виручкою від реалізації транспортних послуг.
5. Витрати, пов'язані із експлуатацією міського електротранспорту, їх планування.
6. Стан розвитку міського електротранспорту в Україні та вдосконалення управління його фінансовим забезпеченням.

Заочна форма

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади фінансів галузей матеріального виробництва

Практичне заняття 1-2

Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки

Мета полягає в розумінні сутності та форм прояву фінансів підприємств галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

7. Поняття "галузь" і "міжгалузевий комплекс". Галузева структура економіки.
8. Специфіка галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери.
9. Сутність і форми прояву фінансів підприємств галузей економіки.
10. Організація фінансів підприємств галузей економіки, управління ними.
11. Управління фінансовою діяльністю та зміст фінансової роботи.
12. Місце фінансів підприємств галузей економіки в загальній системі фінансів держави та їх роль в формуванні фінансових ресурсів та грошових коштів.

Практичне заняття 3-4

Тема 2. Фінанси промисловості

Мета полягає у розгляді галузевої структури промислового виробництва та особливостей управління фінансовими відносинами, що опосередковують господарську діяльність на підприємствах галузі.

Питання для обговорення:

7. Галузева структура промислового виробництва.
8. Особливості фінансів промисловості та управління ними.
9. Фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції: джерела, склад і структура витрат. Планування витрат.
10. Форми і методи фінансування об'єктів соціальної інфраструктури промислових підприємств.
11. Оборотні активи, їх організація та управління.
12. Управління фінансовим результатом від виробництва товарів промислового характеру.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Варіанти КПЗ

Для студентів як денної, так і заочної форм навчання особливе значення мають індивідуальні завдання з дисципліни “Фінанси галузей економіки”, які виконуються самостійно кожним студентом і охоплюють всі основні теми дисципліни. Виконання даних завдань студентами має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу з основ організації фінансів підприємств галузей економіки, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань на практиці.

Завдання для виконання комплексного практичного індивідуального завдання містяться в методичному забезпеченні виконання комплексного практичного індивідуального завдання. Кожен з пунктів завдання оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання індивідуальних завдань є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

7. Тренінг з дисципліни (10 год)

Тематика: Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства та управління ними

Завдання: набуття студентами знань і вмінь щодо аналізу й оцінки ефективності функціонування основних галузей сільського господарства, відмінностей у плануванні, обліку та калькулюванні витрат виробництва сільськогосподарської продукції, а також основного й оборотного капіталу, оцінки фінансових результатів підприємств с/г та управління ними.

Структура:

1. Ознайомлення студентів з основними галузями сільського господарства та специфікою їх функціонування, особливостями відтворення у галузі та специфікою фінансів.
2. Розгляд основних відмінностей у плануванні, обліку та калькулюванні витрат виробництва сільськогосподарської продукції, а також основного й оборотного капіталу, управління ними.
3. Аналіз фінансових результатів підприємств сільського господарства та фермерських господарств, їх оптимізація.

8. Самостійна робота

№ з/п	Тематика	К-сть год.	
		денна	заочна
1.	Галузева структура економіки України. Види галузей	2	4
2.	Економічний зміст та функції фінансів галузей економіки	2	5
3.	Особливості фінансів галузей економіки	2	4
4.	Специфіка організації фінансів галузей матеріального виробництва	2	5
5.	Прибуток підприємства: економічна суть і функції	2	4
6.	Фінансова діяльність сільськогосподарських підприємств	2	5
7.	Фінансова діяльність торгівельних організацій	2	4
8.	Прибуток підприємства: економічна суть і функції	2	5
9.	Забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах міжнародних транспортних коридорів	2	4
10.	Економічна доцільність використання у господарському обороті позичених коштів	2	5
11.	Самофінансування як необхідна умова отримання позики та засіб її погашення	2	4
12.	Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства	2	5
13.	Форми і методи фінансування об’єктів соціальної інфраструктури промислових підприємств	2	4

14.	Амортизаційна політика та її вплив на інноваційний розвиток підприємства	2	5
15.	Прибуток підприємства, отриманий від звичайної і надзвичайної діяльності	2	4
16.	Аналіз сучасного стану оборотних активів підприємств житлово-комунальної галузі	2	5
17.	Механізм управління інвестиційною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту	2	4
18.	Особливості формування і структури оборотних активів машинобудівних підприємств	2	5
19.	Сучасні тенденції формування фінансових ресурсів промислових підприємств: європейський досвід	2	4
20.	Регулювання власних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємств	2	5
21.	Активізація фінансових інвестицій як складова стратегії стабілізації та зростання економіки	2	4
22.	Формування концептуального підходу до управління витратами підприємств залізничного транспорту	2	5
23.	Підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства	2	4
24.	Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві	2	5
25.	Фінансові інструменти забезпечення подолання кризи інноваційного розвитку промислових підприємств	2	4
26.	Проблеми фінансування фермерських господарств як форми малого бізнесу	1	5
27.	Підвищення інвестиційної привабливості підприємств АПК – передумова залучення іноземних інвестицій	1	5
28.	Оцінка фінансової складової конкурентоспроможності підприємств металургійної галузі	1	5
29.	Обґрунтування доцільності та необхідності інвестування в підприємства житлово-комунального господарства	1	6
30.	Управління дебіторською заборгованістю підприємств водного транспорту	1	5
	Всього	55	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота в групах, методи опитування, тестування, моделювання практичних ситуацій, реферування, виконання КПЗ.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартне тестування
- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання КПЗ;
- наукова дискусія;
- ректорська контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових робіт;
- іспит;

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) із дисципліни «Фінанси галузей економіки» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Робота на практичних заняттях по 10 балів за тему – макс. 40 балів. 2. Виконання завдань для самостійної роботи – макс. 10 балів. 3. Модульна контрольна робота – макс. 50 балів.	1. Робота на практичних заняттях по 10 балів за тему – макс. 50 балів. 2. Модульна контрольна робота – макс. 50 балів.	1. Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. 2. Захист КПЗ – макс. 40 балів. 3. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	1. Тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест) – макс. 40 балів. 2. Дві задачі по 20 балів – макс. 40 балів. 3. Теоретичне питання – макс. 20 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті

Здобувач вищої освіти на практичному занятті може отримати максимум 10 балів за шкалою:

9-10 балів ставиться за таких умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, дає повну, аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, що супроводжується правильними прикладами, на підтвердження власних думок, здійснює аналіз і формулює висновки, вільно послуговується страховою термінологією;
- розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання, досконало володіє навиками користування фінансовою звітністю суб'єктів господарювання та її ґрунтовного аналітичного опрацювання.

7-8 балів ставиться за таких умов:

студент доволі активно працює протягом практичного заняття;

- дає правильний, достатньо повний, обґрунтований виклад навчального матеріалу, але при додаткових контрольних запитаннях, які ставить викладач, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег, вміє користуватися фінансовою звітністю.

5-6 балів ставиться за таких умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

3-4 бали ставиться за таких умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після підказок викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє;
- викладає матеріал не достатньо зв'язано і без логічної послідовності.

1-2 бали ставиться за таких умов:

- студент фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає початковий матеріал, припускаючись при цьому суттєвих неточностей і помилок, які не виправляє навіть при підказках викладача;
- виявляє нерозуміння змісту теоретичних питань та практичних завдань і, як наслідок цього – демонструє повну відсутність навичок як в аналізі явищ, так і в подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-39	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1-9
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox, Viber тощо).	1-9
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-9
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-9
5.	Зразки форм фінансової звітності суб'єктів господарювання.	2-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Біляк Ю. В. Особливості фінансової безпеки с/г підприємства в загальній системі АПК. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 24-29.

2. Богінська Л. О. Визначення стратегії розвитку будівельного підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 123-127.
3. Войт Д. С. Методологічні підходи щодо ефективності розвитку житлово-комунального господарства міських агломерацій. *Економіка та держава*. 2020. №5. С. 127-132.
4. Вовк В. А., Гаврильченко О. В. Формування напрямків підвищення інвестиційної привабливості підприємства на підставі методів економіко-математичного моделювання. *Бізнес Інформ*. 2022. №3. С. 38–48.
5. Гайдено С. М., Коненко В. В., Соколов Д. В. Аналіз стану розвитку підприємств будівельного бізнесу України під впливом пандемії covid-19. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 96–104.
6. Глухова В. І., Кравченко Х. В. Вплив державної фінансової політики на діяльність с/г підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 155-159.
7. Гурочкіна В. В., Будзинська М. С. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 5. С. 52-64.
8. Данилків Х., Гавран В., Гавран М., Грондскі Р. Управління фінансами підприємств оптової та роздрібною торгівлі. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/jun/16821/semi12019-79-87.pdf>.
9. Дядін А. С. Техніка сценаріїв антикризового фінансового менеджменту підприємства. *Соціальна економіка*. 2019. Вип. 57. С. 18-24.
10. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42-45.
11. Кондратенко Н. О., Новікова М. М., Боровик М. В., Тернова І. А. Специфічні риси принципів та методів оцінки ефективності управлінських рішень на промислових підприємствах України. *Бізнес Інформ*. 2022. №7. С. 210–217.
12. Костецький В. Вплив інноваційної діяльності суб'єктів господарювання на інноваційний розвиток економіки держави. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 132-144.
13. Курков М. С. Модель системи управління фінансами підприємств засобами штучного інтелекту. *Причорноморські економічні студії*. 2020. № 52/2. С. 147-153.
14. Марусяк Н., Бак Н. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 109-113.
15. Міщенко Н., Міщук І. Розбудова системи логістики суб'єктів торговельного підприємства та сутнісно-критеріальна характеристика. *Журнал Європейської економіки*. 2019. № 1 (68). Т. 1. С. 54-80.
16. Налукова Н. І., Кулина Г. М. Оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. № 1. С. 49-58.
17. Партин Г. О., Курило О. Б., Подарин А. Р. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників: наслідки трансформаційних змін і напрямки подальшого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. №3. С. 69–74.
18. Партин Г. О., Скіп Р. А. Дослідження сучасних тенденцій фінансових результатів підприємств України за видами економічної діяльності. *Інтер наука. Серія: "Економічні науки"*. 2022. № 4 (60).
19. Попович О. В., Тігаренко Л. І. Тлумачення фінансової сутності категорії "фінансові результати". *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 58-64.
20. Ромашко О. М., Бариляк В. О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 180-184.
21. Старинець О. Г. Особливості формування та розподілу прибутку підприємств зв'язку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 8. Ч. 1. С. 170-173.
22. Ткаченко О. С. Державна підтримка с/г підприємств – реалії сьогодення. *Інвестиції: досвід та практика*. 2019. № 12. С. 27-30.

23. Ходаківський В., Місевич М., Матвійчук Д., Паламарчук А. Формування альтернатив стратегічного управління фінансового забезпечення с/г підприємства в сучасних умовах господарювання. *Агросвіт*. 2021. №. 21-22. С. 63-71.
24. Białek-Jaworska A., Nehrebecka N. The role of trade credit in business operations. URL: <https://www.researchgate.net/publication/306056099> *The role of trade credit in business operations*.

25. Chance Don M. Financial risk management: an end user perspective. World Scientific Books, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 2019. 860 p. URL: <https://www.worldscientific.com/worldscibooks/10.1142/11321#t=to>.
26. Gundes S., AtakuN., BuyukyoranF. Financial issues in construction companies: bibliometric analysis and trends. *Canadian Journal of Civil Engineering*. 2019. №46(6). P. 329-337.
27. Merna T., Chu Y., F. Al-Thani F. Project Finance in Construction: A Structured Guide to Assessment. URL: <https://www.wiley.com/en-us/Project+Finance+in+Construction%3A+A+Structured+Guide+to+Assessment-p-9781444334777>.
28. Moon-Miklaucic C., Maassen A., Li X., Castellanos S. Financing electric and hybrid-electric buses: 10 questions city decision-makers should ask. *Working paper*. 2019. October. URL: <https://wrirosscities.org/sites/default/files/financing-electric-hybrid-electric-buses.pdf>.
29. Paska I. I., Zabolotnyi V. V., Ponedilchuk T. V., Hura A. A. Management of competitiveness of agricultural production in the context of financial economic development of Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. №28. Vol. 1. P. 186-195.